

Τα μελισσοπούλα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤ'
ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ 12^{ου} ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ. ΤΗΛ. - FAX 23720 31313 . ΤΑΧ. ΚΩΔ. 63076

Τεύχος 2^ο
Έτος 4^ο

Περιεχόμενα

Χριστουγεννιάτικα έθιμα (σελ.2)

Έθιμα της Πρωτοχρονιάς (σελ.3)

Τα νέα του Δήμου μας (σελ.4)

Συνέντευξη (σελ. 5,6)

Σταυρόλεξα-Σπαζοκεφαλίες (σελ.7)

Εδώ...γελάμε (σελ.9)

Η φύση κινδυνεύει. Προστατέψτε την (σελ.10,11)

Η εκπαίδευση στο χωριό μας (σελ.12)

Τα...μασάλια μας (σελ.14)

Δεκέμβριος 2006

Υπεύθυνοι έκδοσης: Κλητσινίκος Δημήτρης
Παπαευαγγέλου Ιωάννης

Χριστουγεννιάτικα έθιμα

Τα ήθη και έθιμα των Χριστουγέννων είναι πολλά και διάφορα.

Τα περισσότερα τα τηρούμε από παλιά.

Στις 23 ή 24 οι νοικοκυρές ζύμωναν ψωμί το οποίο το έβαζαν σε κυκλικό ταψί, για να γίνει στρογγυλό και το έψηναν στο φούρνο της γειτονιάς που ήταν αναμμένος.

Αυτό το έκοβαν και το έτρωγαν το μεσημέρι μετά την εκκλησία στο μεσημεριανό τραπέζι.

Το ψωμί αυτό ήταν συνήθως λίγο γλυκό και πάνω έβαζαν και λίγα καρύδια ή αμύγδαλα.

Την παραμονή (24 Δεκεμβρίου) τα παιδιά σηκώνονταν τις πρώτες πρωινές ώρες 4 με 5, και μαζεψόντουσαν παρέες και γυρνούσαν στα σπίτια της γειτονιάς και των συγγενών, για να πούνε τα κάλαντα. Και σηκώνονταν νωρίς το πρωί γιατί έπρεπε να πάνε πρώτοι στα σπίτια να πούνε τα κάλαντα, γιατί αν είχαν πάει άλλοι τους έλεγαν ότι « τους τα είπαν άλλοι » και δεν τους άνοιγαν. Στα σπίτια που πήγαιναν και τους άνοιγαν οι νοικοκυρές τους έδιναν γλυκά και χρήματα αν είχαν.

Σήμερα συνεχίζουν να λένε τα κάλαντα, αλλά δεν σηκώνονται τόσο νωρίς το πρωί και φυσικά τους ανοίγουν σε όλα τα σπίτια που πηγαίνουν να πούνε τα κάλαντα.

Τα κάλαντα που ψέλνουν είναι :

« Καλήν ημέρα

άρχοντες.....». και μερικά

άλλα τραγούδια σχετικά με τα

Χριστούγεννα. Ακόμη στολίζουμε το

δέντρο, και όλο το σπίτι με φωτάκια και

όμορφες κάρτες.

Επίσης παίρνουμε πολλά δώρα στους συγγενείς μας, και φτιάχνουμε πολλά γλυκά.

Αυτά είναι κάποια ήθη και έθιμα του χωριού μας, για τα Χριστούγεννα.

Ένα άλλα έθιμο ήταν, στις 24 Δεκεμβρίου : Το σφάξιμο του γουρουνιού .

Παλιότερα στο κάθε σπίτι υπήρχε και ένα « κουμάσι », που εκτρέφανε το γουρούνι τους.

Αυτό γινόταν γιατί δεν υπήρχε το κρέας, και ήταν πολύ δυσεύρετο και ακριβό μιας και δεν είχαν και τα χρήματα για να το αγοράσουν.

Μαζεύονταν παρέες από φίλους και γείτονες, και έφερναν το γουρούνι στην αυλή του σπιτιού και το έσφαζαν. Μετά το κρεμούσαν και άρχιζε η διαδικασία του γδαρσίματος. Το πρώτο που έκαναν μετά ήταν να βγάλουν την συκωταριά και την έδιναν στη νοικοκυρά που την τηγάνιζε και έκανε μεζέδες για το κρασί που έπιναν οι άντρες έξω.

Έπειτα έβγαζαν το λίπος « παστό » το κόβανε σε χοντρές φέτες, και έπαιρναν μερικές φέτες (κομμάτια) και τα « πάστωναν » σε χοντρό αλάτι, για να έχουν να τρώνε το χειμώνα και την άνοιξη.

Τα υπόλοιπα κομμάτια και τα μικρότερα τα « λαγαρίζανε », δηλαδή τα βάζανε σε ένα μεγάλο καζάνι και τα βράζανε μέχρι να βγει όλο σχεδόν το λίπος τους, τη « λίγδα ».

Έθιμα της Πρωτοχρονιάς

Στις 30 Δεκεμβρίου οι νοικοκυρές έκαναν τις βασιλόπιτες , που ήταν από ψωμί λίγο γλυκό και πολλές φορές είχε μέσα ή και από πάνω καρύδια και αμύγδαλα , και μέσα βάζανε ένα νόμισμα.

Τη βασιλόπιτα την κόβανε το βράδυ μόλις άλλαζε ο χρόνος .

Αυτό ήταν και κάτι σαν γλυκό για τα παιδιά , μιας και τα γλυκά παλιότερα ήταν ελάχιστα.

Το μεσημέρι τις 31 Δεκεμβρίου τα παιδιά πήγαιναν στα χωράφια , συνήθως στο «Χειμαδιό» και έκοβαν κλαδιά από ελιά για τα « Κώλεντα ».

Το βράδυ τις ίδιας ημέρας ο πατέρας έπαιρνε ένα φύλο από το κλαδί της ελιάς και το σάλιωνε , μετά το έβαζε πάνω στα αναμμένα κάρβουνα στο τζάκι, και αν το φύλο αναπηδούσε ψιλά τότε αυτός είχε ζωή μπροστά του.

Έπειτα το ίδιο έκαναν όλοι στην οικογένεια , με τη σειρά.

Παρέες παιδιών (συνήθως παιδιά της γειτονιάς) σηκώνόταν νωρίς το πρωί και γυρνούσαν στα σπίτια γνωστών και συγγενών και έψαλαν τα κάλαντα :

« Αρχιμηνιά κι ' αρχή χρονιά.....»

ή το « Βασίλειος ο θαυμαστός , όπου είναι παρουσία.....»

φυσικά κρατούσαν όλοι φανάρια για να βλέπουν , μιας και ήταν ακόμη νύχτα και θαμπός ο ουρανός.

Οι νοικοκυρές τους άνοιγαν και τους έδιναν ξυλοκέρατα , καρύδια και κλικούδια , μιας και τα χρήματα ήταν ελάχιστα ή δεν υπήρχαν.

Μετά το ξημέρωμα , τις πρώτες πρωινές ώρες τις 1 Ιανουαρίου , πάλι μαζευτόταν οι παρέες των παιδιών και έλεγαν τα «Κώλεντα » , δηλαδή έπαιρναν από ένα κλαδί ελιάς και μ' αυτό χτυπούσαν τις πόρτες και τραγουδούσαν :

« Σήκω κυρά μου κι ' άνοιξε

την πόρτα την κερένια.

Δυο λόγια έχω να σου πω

γλυκά και ζαχαρένια.

Το καλαθάκι' μ θέλει αυγά

η τσέπη μου καρύδια.

Και το παλιό μαντίλι μου

πεντέξι μεταλίκια».

Και όταν δεν τους άνοιγαν , τραγουδούσαν

« Κώλεντα μώλεντα

τρεις χιλιάδες πρόβατα

κι ' άλλα τόσα γίδια.

Δώμ ' κυρά καρύδια

δώμ ' κι ένα κλίκι

να μη σι σπάσου τ' μύτ».

Σήμερα συνεχίζουν τα παιδιά να λένε τα κάλαντα της πρωτοχρονιάς , μόνα τους δυστυχώς πολλές φορές ή και σε παρέες , και όπως είναι φυσικό οι νοικοκυρές τους δίνουν χρήματα και τους κερνούν κάποιο γλυκό.

Αλλά σπανίως έως καθόλου τραγουδούν τα « Κώλεντα ».

Η δε βασιλόπιτα πλέον έχει αντικατασταθεί από τσουρέκι ή είναι ένα μοσχομυριστό κέικ , προς τιμήν της προόδου και της ευκολίας των νοικοκυράδων.

Το δε κάνημο του φύλλου της ελιάς , όπως είναι φυσικό έχει εξαλειφθεί τελείως , μιας και το τζάκι σήμερα είναι κάτι το καλλωπιστικό στα σπίτια μας και όχι για να μας προσφέρει τη ζεστασιά του.

Τα νέα του Δήμου μας

- Το Σάββατο 9 Δεκεμβρίου 2006 , στην αίθουσα των Αφων Προφήτη , διοργανώθηκε από την επιτροπή των κατοίκων της Μ. Παναγίας για την προστασία του Κάκαβου , ενημερωτική εκδήλωση με θέμα «Το επενδυτικό σχέδιο ανάπτυξης των μεταλλείων στις Σκουριές και οι περιβαλλοντικές , οικονομικές , κοινωνικές προεκτάσεις του». Την εκδήλωση παρακολούθησαν εκπρόσωποι όλων των κομμάτων , της δημοτική και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης , της εκκλησίας , του εργατικού κέντρου , της εταιρίας και πλήθος κόσμου. Η ενημέρωση του κόσμου ξεκίνησε με την προβολή video με θέμα τον Κάκαβο έτσι όπως είναι τώρα και έτσι όπως θα καταντήσει ολόκληρη η περιοχή μετά την μεταλλευτική δραστηριότητα. Ακολούθησαν οι εισηγήσεις των επιστημόνων. Εισηγητές ήταν οι Κύριοι : Τριανταφυλλίδης Γεώργιος (Μεταλλειολόγος Μηχανικός , Λέκτορας τμήματος χημικών στο ΑΠΘ) , Αλιφραγκής Δημήτρης (Δασολόγος – Εδαφολόγος αναπληρωτής καθηγητής στο ΑΠΘ), Σεργκελίδης Δανιήλ (Υγιεινολόγος τροφίμων- Λέκτορας στο ΑΠΘ) , Παναγιωτόπουλος Κυριάκος (Γεωπόνος – εδαφοφυσικός – καθηγητής στο ΑΠΘ).

Όλοι οι εισηγητές παρουσίασαν με επιστημονικά στοιχεία την αρνητική επίδραση που θα έχει στο περιβάλλον η μεταλλευτική δραστηριότητα στον Κάκαβο , πολύ δε περισσότερο η προσπάθεια να βγάλουν το χρυσό που κρύβεται στα σπλάχνα του.

Οι κάτοικοι άκουσαν με μεγάλη προσοχή τις εισηγήσεις και στη συζήτηση που ακολούθησε φάνηκαν καθαρά οι προθέσεις τους , να μην δεχτούν την καταστροφή του τόπου τους για οποιαδήποτε επένδυση. «Θέλουμε δουλειά, έλεγαν χαρακτηριστικά, αλλά θέλουμε και να καλυτερεύσουμε τη ζωή μας και τη ζωή των παιδιών μας . Η καταστροφή του περιβάλλοντός μας θα σημάνει και τη δική μας καταστροφή. Δεν δικαιούμαστε για λίγα μεροκάματα να παραδώσουμε στις επόμενες γενιές έναν τόπο ακατάλληλο για ζωή. Εμείς είμαστε περήφανοι για τον τόπο μας και θα προσπαθήσουμε να τον παραδώσουμε στους επόμενους έτσι όπως μας τον παρέδωσαν οι προηγούμενες γενιές. Μπορούμε να τον εκμεταλλευτούμε χωρίς να τον καταστρέφουμε».

Με αυτόν τον τρόπο και με την παρουσία τους , οι κάτοικοι του χωριού μας έδειξαν ότι δεν θα υποχωρήσουν και ότι θα παλέψουν με νύχια και με δόντια να μην καταντήσει ο Κάκαβος και ολόκληρη η γύρω περιοχή σε κρανίου τόπο. Περιμένουν τη θέση της πολιτείας για το θέμα αυτό και βρίσκονται όλοι σε εγρήγορση!!!

- Στα Χριστουγεννιάτικα ντύθηκε το χωριό μας , όπως κάθε χρόνο. Οι δρόμοι στολισμένοι με χιλιάδες φωτάκια που κάνουν τη νύχτα πολύ όμορφη, στο χοροστάσι στήθηκε η πατροπαράδοτη φάτνη ενώ σχεδόν όλα τα δέντρα γέμισαν φωτάκια. Τα μαγαζιά έβαλαν τα χριστουγεννιάτικα στολίδια τους για να προσελκύσουν τους πελάτες. Σχεδόν όλα τα σπίτια γέμισαν με φωτάκια και το χωριό μας , ειδικά το βράδυ , είναι πανέμορφο.

- Το χωριό μας το επισκέφτηκε ένας θίασος με πολλούς γνωστούς ηθοποιούς από την Αθήνα. Έδωσαν μία θεατρική παράσταση στο χωριό μας. Οι ηθοποιοί που πλαισιώναν την παράσταση ήταν ο Στάθης Ψάλτης , Ο Κώστας Τσάκωνας , Ο Μιχάλης Μόσιος , η Σόφη Ζαννίνου και άλλοι. Την παράσταση παρακολούθησαν πολλοί κάτοικοι του χωριού μας. Άρεσε πάρα πολύ , όλοι έφυγαν ευχαριστημένοι και ελπίζουμε να δούμε και άλλες παραστάσεις να ανεβαίνουν στο χωριό μας , γιατί όπως έλεγαν και οι αρχαίοι πρόγονοί μας , το θέατρο είναι πολιτισμός...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Από τον νεοεκλεγέντα δήμαρχο του Δήμου μας , Κο Μητροφάνη Ιωάννη

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ήταν δύσκολη η μάχη των εκλογών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Κάθε εκλογική μάχη είναι δύσκολη, γιατί ποτέ κανένας δεν μπορεί να γνωρίζει τη λαϊκή βούληση. Κανένας δε γνωρίζει τι θα βγάλει η κάλπη. Στο πλαίσιο αυτό , κάθε υποψήφιος κάνει το καλύτερο που μπορεί, σύμφωνα με αυτά που πιστεύει και ονειρεύεται για τον τόπο του. Τα υπόλοιπα τα αποφασίζουν οι πολίτες.

ΕΡΩΤ: Πώς αισθάνεστε που εκλεγήκατε δήμαρχος ;

ΑΠΑΝ: Πραγματικά , ήταν πολύ μεγάλη τιμή για μένα και τους συνεργάτες μου η ψήφος εμπιστοσύνης που εξασφαλίσαμε από τους συμπολίτες μας για τη νέα τετραετία. Θεωρώ ότι ο κόσμος πίστεψε στο πρόγραμμα που παρουσιάσαμε και είναι πλέον δική μας υποχρέωση να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια , ώστε να δημιουργήσουμε εκείνες τις προϋποθέσεις στο δήμο μας για την εφαρμογή του προγράμματός μας.

ΕΡΩΤ: Είχατε άγχος κατά τη διάρκεια των εκλογών;

ΑΠΑΝ: Όλοι οι υποψήφιοι σε μία εκλογική μάχη έχουν άγχος και αυτό είναι λογικό. Ωστόσο το άγχος ελαχιστοποιείται όταν κάποιος εργάζεται συστηματικά και με πρόγραμμα για τον τόπο του. Στην προσπάθεια αυτή , βασικός αρωγός στάθηκαν οι συνεργάτες μου , οι οποίοι πίστεψαν σ' αυτή την προσπάθεια και εργάστηκαν με συνέπεια και ήθος.

ΕΡΩΤ: Τι λέει η οικογένειά σας για την εκλογή σας;

ΑΠΑΝ: Η οικογένειά μου με στήριξε απόλυτα κατά την προεκλογική εκστρατεία. Άλλωστε , όλοι μας γεννηθήκαμε σ' αυτόν τον τόπο , μεγαλώσαμε εδώ και μας ενδιαφέρει να εργαστούμε για τον τόπο μας.

ΕΡΩΤ: Ποια είναι τα έργα που θα κάνετε στο Δήμο και ποιοι είναι οι πρωταρχικοί στόχοι σας;

ΑΠΑΝ: Από την πρώτη στιγμή παρουσιάσαμε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα , με κρίσιμες παρεμβάσεις σε όλους τους αναπτυξιακούς τομείς : την υγεία , την παιδεία, τις κοινωνικές παροχές , τις νέες τεχνολογίες , την απασχόληση. Θέσαμε συγκεκριμένους στόχους για να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής για όλους τους συμπολίτες μας : τις γυναίκες , τα άτομα με ειδικές ανάγκες , τους νέους , τα άτομα της τρίτης ηλικίας , τους ανέργους , τους αγρότες , τους επιχειρηματίες. Πρωταρχικός μας στόχος πλέον είναι να τακτοποιήσουμε τα δημόσια οικονομικά του Δήμου μας , καθώς είναι γνωστό ότι ο δήμος αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα και στη συνέχεια να προχωρήσουμε στα μέτρα που εξαγγείλαμε.

ΕΡΩΤ: Νομίζετε ότι μπορείτε να υλοποιήσετε τις προεκλογικές σας υποσχέσεις;

ΑΠΑΝ: Σαφώς και μπορούμε. Βέβαια , θαύματα δεν γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις θα προχωρήσουν βήμα προς βήμα με στόχο στο τέλος της τετραετίας ο δήμος να έχει αλλάξει πρόσωπο.

ΕΡΩΤ: Πιστεύετε ότι ο προηγούμενος δήμαρχος έκανε πολλά για το χωριό μας;

Συνέχεια συνέντευξης από σελ. 5

ΑΠΑΝ: Θεωρώ ότι η απερχόμενη δημοτική αρχή ξεκίνησε την πρώτη της θητεία με όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που μπορούσαν να εξασφαλίσουν την αναπτυξιακή προοπτική του δήμου. Δυστυχώς , στην πορεία δημιουργήθηκαν συγκεκριμένα και πολύ σοβαρά προβλήματα , γνωστά πλέον στην τοπική κοινωνία , τα οποία εμείς καλούμαστε να επιλύσουμε.

ΕΡΩΤ: Θα συνεχίσετε το πρόγραμμα για τους ηλικιωμένους «Βοήθεια στο σπίτι» και τη λειτουργία του ΚΔΑΠ;

ΑΠΑΝ: Σε ότι μας αφορά και είναι δική μας αρμοδιότητα , δεν υπάρχει καμία πρόθεση να διακόψουμε προγράμματα που έχουν ωφελήσει εκατοντάδες συμπολίτες μας. Ωστόσο , επειδή αυτά τα θέματα εξαρτώνται άμεσα και από τη βούληση της κεντρικής εξουσίας αλλά και από ευρωπαϊκούς πόρους , θα πρέπει να εξετάσουμε κατά πόσο και για πόσο χρονικό διάστημα είναι εφικτή η συνέχιση ανάλογων προγραμμάτων.

ΕΡΩΤ: Θα σας λείψει το επάγγελμά σας και οι μαθητές σας;

ΑΠΑΝ: Το σχολείο για μένα είναι το δεύτερο σπίτι μου. Σαφώς και θα μου λείπει , όπως θα μου λείψουν και οι μαθητές και οι μαθήτριά μου. Όμως , πλέον , από τη θέση του δημάρχου , έχω μεγαλύτερη δυνατότητα να σταθώ δίπλα σ' αυτά τα παιδιά και να τα βοηθήσω ουσιαστικά , ώστε να αναδειχθούν , με την αποφοίτησή τους , σε χρήσιμους πυλώνες για την τοπική κοινωνία.

ΕΡΩΤ: Τι εύχεστε στους κατοίκους του χωριού μας για τις άγιες μέρες των Χριστουγέννων;

ΑΠΑΝ: Εύχομαι από τα βάθη της καρδιάς μου , όλοι οι δημότες μας να γιορτάσουν αυτές τις Άγιες ημέρες με αγάπη , υγεία , προσωπική και οικογενειακή ευτυχία. Μακάρι ο νέος χρόνος που έρχεται να είναι για όλους δημιουργικός , γεμάτος με νέες ιδέες , δράσεις και πρωτοβουλίες...

Ευχαριστούμε πολύ το νέο δήμαρχο του δήμου μας και του ευχόμαστε καλή θητεία , για το καλό των δημοτών μας.

 Λιάκου Αλεξάνδρα - Λεμονή Αλεξάνδρα - Δούκα Μαρία - Κολιώτσα Νίνα

Σταυρόλεξα-Σπαζοκεφαλιές

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Π	Π	Α	Τ	Κ	Ε	Ο	Ν	Ξ	Ο	Π	Γ	Κ	Φ	Α
Χ	Ε	Λ	Ι	Δ	Ο	Ν	Ι	Β	Ι	Ο	Λ	Υ	Κ	Κ
Α	Λ	Ρ	Ε	Κ	Ο	Υ	Κ	Ο	Υ	Β	Α	Γ	Ι	Α
Λ	Α	Μ	Ι	Ο	Ν	Τ	Κ	Α	Κ	Α	Ρ	Υ	Σ	Ρ
Ε	Ρ	Τ	Α	Σ	Π	Ι	Ν	Ο	Σ	Π	Ο	Π	Σ	Δ
Κ	Γ	Ο	Ν	Ε	Τ	Α	Π	Ι	Σ	Ρ	Σ	Α	Α	Ε
Κ	Ο	Τ	Α	Σ	Σ	Ε	Ο	Φ	Ε	Χ	Ι	Σ	Α	Ρ
Ι	Σ	Ι	Τ	Ι	Ι	Τ	Ρ	Ο	Α	Η	Δ	Ο	Ν	Ι
Ε	Λ	Λ	Ο	Τ	Χ	Ο	Ι	Ι	Α	Ν	Β	Ψ	Ο	Ν
Ζ	Ω	Υ	Λ	Ε	Λ	Σ	Ε	Υ	Ρ	Α	Σ	Τ	Υ	Α
Π	Ε	Λ	Ε	Κ	Α	Ν	Ο	Σ	Ε	Κ	Ι	Ε	Φ	Α

Ανακαλύψτε μέσα σ' αυτό το κρυπτόλεξο οριζοντίως , καθέτως και διαγωνίως 15 γνωστά πουλιά.

ΛΥΣΕ ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- Υπάρχει πολύ στο Βόρειο Πόλο
- Περήφανο ζώο
- Διαθέτει ποτά
- Αριθμητικό
- Άρθρο για πολλά – Θεός των αιγυπτίων
- Σήμα κινδύνου

ΚΑΘΕΤΑ

- «Πάμε....» τηλεοπτική εκπομπή
- Ξέφραγο οικόπεδο
- Γυναικείο παπούτσι
- Ασφαλιστικό ταμείο- Γράμμα της αλφαβήτας
- Μισή σόλα -Γιάννενα (ομάδα)

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Δημητρίου Άρης-

Ταραζά Άννα - Κωστόπουλος Γιάννης

Όγδοη σελίδα

Συνέχεια από σελ. 2

Αυτή την μάζευαν σε τενεκέδες και τη χρησιμοποιούσαν στις πίτες και στα φαγητά αντί για λάδι.

Ό,τι έμενε στο καζάνι, δηλαδή το ξεροψημένο λίπος οι «τσιγαρίδες», τις τρώγανε ή τις κρατούσαν και τις βάζανε μέσα σε πίτες για βούτυρο με σκοπό να δώσουν στην πίτα μεγαλύτερη νοστιμιά.

Μετά το λίπος έκοβαν τα πλευρά του γουρουνιού και πάλι μερικά τα βάζανε στο χοντρό αλάτι, και έτσι το κρέας μπορούσε να διατηρηθεί για όσο καιρό ήθελαν, αυτές ήταν οι «πλευρεμιές».

Μ' αυτόν τον τρόπο είχαν να φάνε κρέας μέχρι το Πάσχα.

Το κρέας το έκαναν κιμά, αλλά όχι με μηχανή που φυσικά δεν υπήρχε, αλλά με το τσεκούρι το έκοβαν δε μικρά κομματάκια.

Μετά έπαιρναν τα έντερα και εφόσον η νοικοκυρά τα έπλενε πολύ καλά, τα γέμιζαν με το κιμά που είχαν κόψει και έκαναν τα λουκάνικα.

Και κρατούσαν φυσικά όσο κρέας χρειαζόταν.

Τις επόμενες ημέρες έπαιρναν ένα τενεκέ μικρό και ρίχνανε μέσα «λίγδα» ζεστή, γιατί όταν κρυώσει γίνεται σαν κρέμα, και τοποθετούσαν εκεί μέσα κομμάτια από πλευρά και λουκάνικα και το σφράγιζαν καλά.

Το τενεκεδάκι αυτό το άνοιγαν μόνο το Πάσχα και έτρωγαν λουκάνικο και κρέας, για να μην βρίσκουν μπροστά τους φίδια όλο το καλοκαίρι.

Σήμερα λίγοι είναι αυτοί που έχουν και εκτρέφουν γουρούνι, και λίγα γίνονται από αυτά που γινόταν τότε.

Και τα λουκάνικα που ίσως γίνονται περισσότερο δεν έχουν τη μορφή που είχαν τότε μιας και σήμερα υπάρχουν μηχανές για κιμά, και είναι πιο πλούσια σε μπαχαρικά και καρυκεύματα.

Παρασκευή Τζιωρτζούδα - Κυριακή Πατούνη - Αηδώνη Άννα

Συνέχεια από σελ. 11

1910 – 11 : Δ. Γεωργιάδης, Δ. Παπαγεράκης, Ελ. Χ. Παπαγεωργίου.

1911 – 12 : Ελ. Γεωργίου, Δ. Ι. Παπαγεράκης, Παν. Μ. Χριστίδης.

1912 – 13 Ελ. Γεωργίου, Γ. Κύπρου (διευθυντής), Μ. Μαρίνος, Παν. Μ. Χριστίδης.

Κατά τα έτη 1909 – 14, όπως πληροφορούμαστε από το βιβλίο «Γενικός Έλεγχος» του σχολείου, λειτουργούν κανονικά οι τάξεις Α' έως ΣΤ', με εξαίρεση το σχολικό έτος 1909 – 10 που δεν υπάρχουν μαθητές στη ΣΤ', και το έτος 1910 – 11 δεν υπάρχουν στη Δ'.

Τα μαθήματα που διδάσκονταν ήταν : Θρησκευτικά, Γλωσσικά, Αριθμητική, Πατριδογνωσία, επιπλέον Γεωμετρία, Ιστορία, Φυσική και Καλλιγραφία. Το σχολείο, όπου σήμερα είναι και λειτουργεί, είναι σχετικά καινούργιο μιας και το πιο παλιό ανατινάχθηκε παλιότερα.

Το επίσημο έτος ίδρυσής του είναι το 1930, το κτίριο σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Δημ. Καπλάνη, επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου, και εγκαινιάστηκε από τον τέως Βασιλιά της Ελλάδος Παύλο και την βασίλισσα Φρειδερίκη.

Το σχολείο αυτό είχε έξι τάξεις, και οι εκπαιδευτικοί που υπήρχαν ήταν :

Χριστίδης Γεώργιος, Αυγολούπης, Λιλίκα Σαμαρά, Αθηνά Κυριάνη, Αλέξανδρος Μπριάκος, Δημήτρης Γεωργιάδης.

Από τότε δεν σταμάτησε να λειτουργεί το σχολείο και να έρχονται οι εκπαιδευτικοί να διδάσκουν σ' αυτό.

Σωτηρίου Γιάννικ - Σγούρος Βασίλης - Τσιπινιά Φωτεινή

Εδώ...γελάμε

- **Η κυρία:** Μαρία , πήγαινε στην κρεβατοκάμαρά μου και φέρε μου το γράμμα που έχω πάνω στην τουαλέτα μου. Μην τυχόν και το ανοίξεις κακομοίρα μου!...
Η Μαρία: Τι λέτε καλέ κυρία! Για τόσο αναιδή με περνάτε;... Μα , δεν μου είπατε, ποιο από τα δυο γράμματα θέλετε; Εκείνο που σας γράφει η φίλη σας από τη Θεσσαλονίκη ή το άλλο που σας λέει ο αδερφό σας πως αρραβωνιάστηκε;;;
- Μια ωραία μέρα , ένας παπάς κουβέντιαζε με ένα χωριάτη κάτω από ένα δέντρο, όταν ξαφνικά ο δεύτερος δέχτηκε ένα ενθύμιο από ένα μικρό πουλάκι. Ο χωριάτης άρχισε να βλαστημά.
 - Τέκνο μου, τέκνο μου, τον μάλωσε ο παπάς. Πώς μιλάς έτσι; Πρέπει πάντοτε να υμνείς τα έργα του Θεού...
 - Μα τι θέλεις τώρα γέροντα; Να υμνήσω το Θεό γι' αυτό που έπαθα;
 - Σκέψου , είπε ο παπάς πολύ σοβαρά, ότι ο Παντοδύναμος εν τη σοφία του , δεν έδωσε φτερά στις αγελάδες!!!
- Ήταν τρεις πόντιοι και έτρωγαν σε ένα εστιατόριο. Αφού φάγανε ζήτησαν λογαριασμό. Μέχρι να τους φέρουν το λογαριασμό , οι πόντιοι έφυγαν. Τα γκαρσόνια τους κατάλαβαν και άρχισαν να τους κυνηγούν. Οι Πόντιοι τρέχοντας να σωθούν βρέθηκαν σε αδιέξοδο.
 Ο ένας Πόντιος κρύφτηκε μέσα σε έναν κάδο σκουπιδιών , το ίδιο έκανε και ο δεύτερος Πόντιος. Ο τρίτος Πόντιος κρύφτηκε μέσα σε ένα τσουβάλι με σάπιες πατάτες. Όταν έφτασαν τα γκαρσόνια δεν είδαν κανέναν. Νευριασμένο το ένα γκαρσόνι δίνει στον κάδο των σκουπιδιών μια κλωτσιά. Φωνάζει ο Πόντιος από μέσα «Γαβ γαβ». Λέει το γκαρσόνι «Κοπρόσκυλο!!!» . Το δεύτερο γκαρσόνι κλωτσάει και αυτό τον άλλο κάδο των σκουπιδιών και ακούγεται από μέσα «Νιάου , νιάου». «Κοπρόγατες» , λέει το δεύτερο γκαρσόνι.. Το τρίτο γκαρσόνι , δίνει μια κλωτσιά στο τσουβάλι με τις πατάτες , αφού δεν είχε άλλο κάδο σκουπιδιών, και ακούγεται από μέσα ο Πόντιος να φωνάζει «Πατάτες , πάρτε ωραίες πατάτες!!!!!!!!!!».
- Ήταν ο Γιωρίκας στο υπόγειο του σπιτιού του και κάτι έφτιαχνε. Περνάει ο Κωστίκας , τον βλέπει και τον ρωτάει.
 - Τι φτιάχνεις , Γιωρίκα;
 - Μια βόμβα, απαντάει ο Γιωρίκας.
 - Θες βοήθεια ; τον ξαναρωτάει ο Κωστίκας.
 - Α, μπα! Είναι ατομική!!!
- -Τι περιμένουν 17 Πόντιες ξανθιές έξω από έναν κινηματογράφο;
 - Να έρθει και η 18^η , γιατί το έργο είναι «άνω των 18»!!!!

Η φύση κινδυνεύει. Προστατέψτε την

Όλοι ξέρουμε ότι το περιβάλλον είναι ο χώρος γύρω μας , ο αέρας στην ατμόσφαιρα, το νερό στις λίμνες , στα ποτάμια και στη θάλασσα, το έδαφος.

Πολλές δραστηριότητές μας ρυπαίνουν το περιβάλλον , όπως τα εργοστάσια , τα καυσαέρια των αυτοκινήτων , ενώ απόβλητα των σπιτιών και των βιομηχανιών ρυπαίνουν το νερό. Σημαντική ρύπανση της ατμόσφαιρας προκαλούν τα σκουπίδια. Στην καθημερινή μας ζωή χρησιμοποιούμε πολλά αντικείμενα που είναι κατασκευασμένα από διάφορα υλικά. Όταν παλιώνουν και δεν μας είναι χρήσιμα , τα πετάμε στα σκουπίδια.

Πολλές φορές ξεχνάμε ότι μερικά από τα σκουπίδια είναι ανακυκλώσιμα. Έτσι θα μπορούσαμε με αυτό τον τρόπο , ξεχωρίζοντάς τα σε ειδικούς κάδους ανακύκλωσης , να βοηθήσουμε την προστασία του περιβάλλοντος.

Ένα από τα πιο επικίνδυνα απόβλητα είναι τα φάρμακα και η μπαταρία , η οποία είναι ανακυκλώσιμη. Όταν πετάμε τα άχρηστα αντικείμενα στους κάδους των σκουπιδιών , αυτά καταλήγουν στις χωματερές και καίγοντάς τα προκαλούμε ρύπανση. Όταν πετάμε σκουπίδια στο δρόμο ή στην παραλία δημιουργούμε παντού γύρω μας μικρούς σκουπιδότοπους που ρυπαίνουν το χώρο στον οποίο ζούμε.

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που δημιουργεί η ρύπανση της ατμόσφαιρας είναι η τρύπα του όζοντος. Δημιουργήθηκε από τις συνεχείς πυρηνικές δοκιμές των ισχυρών της γης. Στα ψηλά στρώματα της ατμόσφαιρας υπάρχει ένα αέριο , το όζον , που έχει πολύ μεγάλη σημασία για τη ζωή στη γη. Μας προστατεύει από την επικίνδυνη ακτινοβολία του ήλιου. Εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης καταστρέφεται το όζον και η γη είναι ευάλωτη στις βλαβερές ακτίνες του ήλιου.

Μόνο από τους ανθρώπους εξαρτάται τι θα απογίνει η γη. Οι επόμενες γενιές θα ζήσουν σε ακόμη πιο δύσκολες συνθήκες , αν δε βρούμε λύσεις για τα προβλήματα που προκαλέσαμε στη φύση και αν συνεχίσουμε να την καταστρέφουμε. Οι επιστήμονες με τις μελέτες τους αποδεικνύουν ότι αν ο άνθρωπος δεν αλλάξει τη συμπεριφορά του απέναντι στο περιβάλλον που ζει , τότε η ζωή στον πλανήτη γη θα χαθεί!!!

Σουβατζή Αλεξάνδρα

Για να προστατεύσουμε το δάσος πρέπει να μην ρίχνουμε φυτοφάρμακα ούτε άλλα είδη φαρμάκων. Πρέπει να μην χαλάμε το βιότοπο ούτε και να το μολύνουμε με τα σκουπίδια κυνηγών , επισκεπτών και τέλος γεωργών. Πρέπει να μην ρίχνουμε τα σκουπίδια μας κάτω και να προσέχουμε τη φύση που μας δίνει να φάμε ,να αναπνεύσουμε και τέλος να κάνουμε τα χόμπι μας.

Γι' αυτό πρέπει να βρούμε τρόπους για να προστατέψουμε τη φύση από τα παραπάνω. Κάποιοι τρόποι προστασίας της φύσης είναι: να μην αφήνουμε τους κυνηγούς να πετάν τους κάλυκες κάτω , να μην μολύνουμε με φάρμακα το δάσος , να προσέχουμε τις φωτιές που βάζουμε και τέλος να μην καταστρέφουμε τα δάση για να κάνουμε χωράφια εις βάρος της φύσης.

Μπαρτζάκης Ευθύμιος

Συνέχεια στη σελ. 13

Η εκπαίδευση στο χωριό μας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΡΕΒΕΝΙΚΙΑ

Ανέκαθεν ο ελληνικός λαός είχε μέσα στην ψυχή του τα γράμματα , αυτό το μαρτυρούν και οι μεγάλες σχολές γραμμάτων στην αρχαιότητα .

Ας πούμε όμως για τα σχολεία κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας όπου έχουμε και αρκετά στοιχεία .

Τα ελληνικά σχολεία την περίοδο της τουρκοκρατίας αποτελούσαν ένα σημαντικό σκοπό .

Απ' τη μια μεριά δίδασκαν την ελληνική γλώσσα και από την άλλη προσπαθούσαν , και το επιτύγχαναν , να διατηρήσουν αναλλοίωτη την ελληνική ταυτότητα του γένους , με τελικό σκοπό και στόχο την απελευθέρωση από τους Τούρκους και του νέου εχθρού τότε του πανσλαβισμού .

Ποια είναι όμως ήταν η κατάσταση στο χωριό μας τα Ρεβενίκια (Μεγάλη Παναγία) ; Και ας πάμε όμως να δούμε το δικό μας σχολείο . Δυστυχώς για την περίοδο προ Τουρκοκρατίας δεν έχουμε απολύτως κανένα στοιχείο .

Με τον ερχομό των Τούρκων όλα τα σχολεία σ' ολόκληρο τον ελληνικό χώρο , με διαταγή τους , είχαν κλείσει .

Το κλείσιμο των σχολείων κράτησε μέχρι το 1650 μ.χ. , ενώ μετά με την παρέμβαση των μεγάλων δυνάμεων , άνοιξαν τα σχολεία σ' ολόκληρη την Ελλάδα .

Στα χρόνια της απαγόρευσης λειτουργούσαν τα γνωστά σε όλους μας Κρυφά σχολεία . Τα παραπάνω δε σημαίνουν ότι άρχισε να λειτουργεί σχολείο και στο χωριό μας , ή τουλάχιστον δεν υπάρχουν καθόλου στοιχεία γι' αυτό .

Το πιο πιθανό και από τις ενδείξεις που υπάρχουν μας μαρτυρούν τη λειτουργία του σχολείου μας στο χωριό από το 19^ο αιώνα .

Και μάλλον τη δεκαετία του 1860 και συγκεκριμένα μετά τη λειτουργία του Ιερού Προσκυνηματος .

Μουχτάρης (πρόεδρος) τότε ήταν ο Αθανάσιος Παπαγεωργίου που επί των ημερών του χτίστηκε και το παλιό σχολείο , που βρισκόταν κοντά στο σημερινό Δημαρχείο , και οι παλιότεροι θα το θυμούνται και γι' αυτό και το μέρος εκεί ονομάζεται «Παλιό σχολείο» .

Τα έξοδα του κτίσματος προέρχονταν από το Προσκύνημα , το παγκάρι του οποίου έλεγε και πάλι ο ίδιος .

Στα Ρεβενίκια λειτουργεί σχολείο πολύ πριν το 1878 , από πηγές που έχουμε γιατί αναφέρουν ότι το έτος αυτό υπηρετεί ο « Δημήτρης Παπαδόπουλος , διευθυντής της αυτόθι ελληνικής σχολής » .

Επομένως πρέπει να λειτουργούσε σε κάποιο Κοινό σχολείο από παλιότερα .

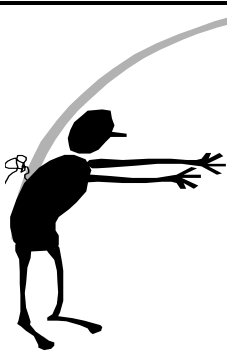
Το 1880 ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης μοιράζει βιβλία στο σχολείο .

Τα σχολικά έτη 1885 – 89 υπηρετεί ως δάσκαλος ο Κων / νος Πετρίδης από τη Θάσο .

Από το αρχείο του Δημ. Σχολείου διαπιστώνεται η λειτουργία αστικής σχολής , πριν από την απελευθέρωση του 1912 .

Επίσης οι εκπαιδευτική που ήταν στο σχολείο είναι :

1909-10 : Δ. Γεωργιάδης , Δ. Ι. Παπαγεράκης , Σ. Α. Στεριάρας (Συνέχεια στη σελ.8)

Τα...μασάλια μας

Ο Δημοτικός ο τράγος

Είχει κάπουτι μια θεια έναν τράγου, φυτήλ' σκέτου. Έκανε τη δ'λιά τ' στου άψε σβήσε και πάντα με καλά αποτελέσματα. Έτσ' τουν προυτιμούσαν όλοι όσ' είχαν γίδις κι τ'ς πάεναν σ' αυτόν. Είχι κι άλλοι τράγοι στου χουριό , αλλά ήταν νταλακιάρδες μπρουστά σ' αυτόν. Ήταν καλός η τράγους κι άφνει μπόλκ' παράδις στ' θειά.

Ο Πρόεδρος τ'ς κοινότητας , ξύπνιους όπους ήταν, σκέφκει : «Αρέ , δεν τουν παίρνου αυτούν τουν τράγου ιδώ στ' κοινότητα, να κάν' τη δλειά τ' , κι να βγάζ' λιφτά για του χουριό;»

Μια κι δυο λοιπόν , παέν' στη θειά κι τ'ν κάν' προυσφουρά διπλάσια από ότι άξιζε ο τράγος , κι τουν παίρν' στ' κοινότητα απόξω. Φουνάζ' κι απ' του χωνί **το** και **το** , και άρχισαν οι χωριανοί να φέρνουν τις γίδες για να τ'ς προυτσίσ'.

Στην αρχή όλα πήγαιναν ρολόι , αλλά μετά από λίγες μέρες τίποτα ο τράγος. Φουνάζ' ου πρόεδρος τ' θειά να διεί τι είχε του ζουντανό κι δεν έκανι τη δλειά τ'. Η θειά μιλάει στουν τράγου , τουν καμαρών' κι κάπουτι βέλαξει του ζώου.

- Τι σι είπει, μωρέ θεια ; ρουτάει όλο αγωνία ου πρόιδρους!
- Τι να μι πει κυρ – Πρόεδρε, λέει η θειά. Μια ζωή στη δλειά κι στ' κούρας' , λέει , τώρα που γίνκει δημοτικός υπάλληλος να μην λουφάρ' λίγου;;;

Γούνες να δουν τα μάτια σου

Η γερου Νικόλας , παλιός κυνηγός για πλιά , λαγοί κι μπικάτσικς, λέει:

- Άρε, όταν πααίνου ιγώ για πλιά, τφικάου τόσα πολλά που γιουμίζ' η ντρουβάς... Τ' άλλα τα παρατάω κι στέλνου άλλοι να τα πάρ'ν. Τι να τα κάνω; Η γναίκα μ' , ούλου κυνήγ' μαγειρεύ'... Του πάτουμα στου σπít' είναι στρουμένου λαγουτόμαρα... Γούνικς να διουν τα μάτια σ'...

Και το πειραχτήρι της παρέας.

- Αμάν ρε Νικόλα! Αυτό δεν είναι σπít' , αυτό είναι γουναράδ'κου!!!

Η σημαδεμένη χελώνα

Η γέρου-Μήτσιους ήταν τσιαμπάης κι τουν άρισει να διηγείται ιστορίες...

- Ήμαν , απ' λέτε, σ' απάν στου βνο, έβουσκα τα γιλάδια κι χάζιβα. Έρχιτι κουντά μ' μια χιλώνα. Ντ' πιάνου κι φκιάνου έναν σταυρό απάν' στου καύκαλου τς.

Ύστερα από μήνες , πήγα στουν Άη – Μάμα να πλίσου κάτ' γιλάδια στ' ζουουπανήγυρ'. Βλέπου να βγαίν' απ' τα χουρτάρια μια χιλώνα. Κάνου έτσι κι τι να διω; Ήταν η χιλώνα που ε'ιχα σμαδέψ' στου βνό... Ακόμα του σκέφτουμι κι δεν του χουράει ου νους μ'!!!

Και το πειραχτήρι της παρέας.

- Άρε Μήτσιου, θα σι κατάλαβι φαίνιτι η χελώνα κι ήρτει να αγουράσ' κανένα μλάρ' , για να γυρίσ' καβάλα!!!

Κική Πατούνη / Αθανασία Φούκα / Πέγιος Κώστας / Ταμπαρέσκος Άγγελος

Τα τελευταία χρόνια η ρύπανση του περιβάλλοντος εξαιτίας της τεχνολογικής προόδου και της ραγδαίας βιομηχανικής ανάπτυξης έχει πάρει επικίνδυνες και σε πολλές περιπτώσεις καταστροφικές διαστάσεις για τη γη. Τείνει να καταστρέψει τα ζώα και τα φυτά του πλανήτη.

Καθημερινά τεράστιες ποσότητες βιομηχανικών λυμάτων ρυπαίνουν ακτές και θάλασσες, νεκρώνουν το πλαγκτό, εξαφανίζουν πολλά είδη του φυσικού και ζωικού βασιλείου και βάζουν σε κίνδυνο την υγεία των ανθρώπων. Χιλιάδες καμινάδες εργοστασίων εκλύουν σε 24ωρη βάση χιλιάδες τόνους δηλητηριωδών αερίων και σωματιδίων κάνοντας ανυπόφορη τη ζωή εκατομμυρίων κατοίκων αστικών κέντρων. Από μόνες τους πάντως, η τεχνολογική πρόοδος και η βιομηχανική ανάπτυξη δεν αποτελούν την πηγή του κακού. Αυτό έχει σχέση με τις κερδοσκοπικές διαθέσεις των βιομηχάνων που αρνούνται να υποβληθούν στις δαπάνες της τοποθέτησης φίλτρων και συστημάτων βιολογικού και βιοχημικού καθαρισμού των δηλητηριωδών αερίων και λυμάτων που εκπέμπουν ή αποβάλλουν οι επιχειρήσεις τους.

Πολλές είναι οι αιτίες που υποβαθμίζουν καθημερινά το περιβάλλον. Θα χρειαζόμασταν σελίδες ολόκληρες για να αναλύσουμε καθεμιά από αυτές. Εδώ απλώς θα τις αναφέρουμε: Οι πυρκαγιές, τα αέρια καύσης των οχημάτων, των καυστήρων, των βιομηχανιών και των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η κατά-στροφή του όζοντος από τα προωθητικά αέρια (σπρέι) και τους χλωροφθοράν-θρακες ψυκτικών μηχανών. Η ρύπανση του εδάφους από τοξικές ουσίες όπως απόβλητα πυρηνικών εργοστασίων, πυρηνικά όπλα, φυτοφάρμακα, λιπάσματα και από απορρίμματα στις χωματερές. Η ρύπανση των νερών από βιομηχανίες, από τα αστικά κέντρα και από τις γεωργικές δραστηριότητες. Οι πυρηνικές δοκιμές στις θάλασσες, η πίσσα από τα απόβλητα των πλοίων, πετρέλαια και ορυκτέλαια από δεξαμενόπλοια και διωλιστήρια.

Μπροστά στο μεγάλο κίνδυνο που απειλεί τη ζωή στον πλανήτη μας, οι άνθρωποι εφαρμόζουν μεθόδους για τον περιορισμό της ρύπανσης. Κοινός μας στόχος πρέπει να είναι όχι μόνο η μείωση του ρυθμού καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος αλλά η αναπτυξιακή πορεία των οικοσυστημάτων που μπορεί να ικανοποιήσει τις δικές μας ανάγκες χωρίς να στερήσει από τις επόμενες γενιές τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες για την επιβίωσή τους.

Σήμερα με τη βοήθεια της βιοτεχνολογίας γίνεται προσπάθεια απορρύπανσης των θαλασσών από τις πετρελαιοκηλίδες με γενετικά μεταλλαγμένα βακτήρια, τα οποία τρέφονται με τα συστατικά της πετρελαιοκηλίδας.

Οι εκπομπές καυσαερίων μπορούν να περιοριστούν στο ελάχιστο με τη χρήση ειδικών φίλτρων από τις βιομηχανίες, καταλυτών για τα αυτοκίνητα και με σωστή ρύθμιση όλων των μηχανών εσωτερικής και εξωτερικής καύσης.

Σήμερα σε πολλές περιοχές της χώρας μας γίνεται επεξεργασία των αστικών λυμάτων με βιολογικό καθαρισμό. Επίσης στην προστασία των νερών συμβάλλουν η σωστή διαχείριση των απορριμμάτων, ο περιορισμός της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και της υπεράντλησης του νερού.

Μερικά απλά πράγματα που μπορούμε να κάνουμε για να βοηθήσουμε το περιβάλλον είναι:

***Να προστατεύουμε τα δάση.**

***Να χρησιμοποιούμε αμόλυβδη βενζίνη στα αυτοκίνητά μας.**

***Να συμμετέχουμε στην ανακύκλωση χαρτιού, πλαστικού, αλουμινίου, γυαλιού και μπαταριών.**

***Να μην καταναλώνουμε αποσμητικά σπρέι με προωθητικό αέριο και να αντικαταστήσουμε τη λακ των μαλλιών με υγρή λακ.**

***Να συμβάλλουμε στην εξοικονόμηση ενέργειας (φυσικών πόρων και χρημάτων). Να σβήνουμε το φως όταν δεν το χρειαζόμαστε, να κλείνουμε ραδιόφωνο και τηλεόραση όταν δεν τα παρακολουθεί κανείς. Να πλένουμε με το πλυντήριο μόνο όταν αυτό γεμίζει καλά. Για κοντινές αποστάσεις να περπατούμε και να χρησιμοποιούμε ποδήλατο μεταφοράς. Το χειμώνα να φοράμε μάλλινο, να φράζουμε τις χαραμάδες του σπιτιού μας και να θερμοστατή του καλοριφέρ.**

Τέλος να μάθουμε από μικρά παιδιά να αγαπάμε τη γη μας και το περιβάλλον που θα παραδώσουμε στις επόμενες γενιές. Και στο μέλλον ο καθένας από τη θέση του να βοηθάει όσο μπορεί στην περιβάλλοντος.

